

Логоровање

Чињеница је да се човек живећи у урбаној средини, устаљеним навикама и у савременим условима живота и рада удаљио од природе и од свих благодети које она пружа. Такав начин живота развија код људи потребу да се врате природи. Та потреба одувек је егзистирала у људској души.

Међутим жеља за напретком и развојем технологије потиснула је и угушила ову потребу коју је сам развој индустрије и животни стандард наметнуо. Све су чешћи одласци у природу и то у трајању од неколико дана, што човеку представља одређен вентил за „пражњење“ и опуштање пред новим задацима који га очекују у свакодневном животу. Такав дужи облик боравка у природи је и логоровање. И логоровање као вид ванчасовног облика рада са ученицима, има свој значај, а његова дефиниција је слична или различита што зависи од аутора.

Јанко Лескошек дефинише логоровање на следећи начин: „**Логоровања, таборовања** су облик наставног рада, који се огледа у дужем боравку у природи са ноћивањем под шаторима, а такође и колибама од грања“ (Лескошек, 1971: 200).

У Енциклопедији физичке културе је написано: „**Логоровање**, (енглески; *camping, camp in the open air*, француски; *d, excursionnistes*, немачки; *Ferienlager*, руски; бивак) привремени скупни боравак у природи, најчешће под шаторима, али и у колибама од грања или плетара, на сојеницама или у чобанским кућицама (бачије), по сеоским кућама или школама и слично. Логоровање траје од седам дана па навише, претежно лети, а ређе у пролеће, јесен или зиму“ (Енциклопедија физичке културе, 1975: 527).

Професор Лука Берковић дефинише логоровање на следећи начин: „**Логоровање** представља вишедневни боравак деце или одраслих у природи под шаторима или другим тзв. нестабилним објектима (колибе, тршчаре, камп кућице и слично“ (Берковић, 1978: 114).

Дакле, логоровање тј. логор представља одређено и уређено насеље од шатора које служи за боравак неке тачно одређене групе људи. Врло је важно да сваки дужи боравак у природи буде добро организован и припремљен да не би дошло до непријатности које могу да наруше комплетан утисак логоровања (Вићковић, Савић, 2002).

Опште карактеристике процеса логоровања, са којим је сагласна већина аутора, јесу следеће:

- групни привремени боравак ученика у природи (од 7 и више дана),
- организован наставни рад са унапред одређеним циљем,
- групни боравак ученика у природи у нестандартним условима становања (шатори, колибе, бунгалови, камп – кућице, павиљони и друго),
- у нашем поднебљу најчешће се организује лети, а ређе у остала годишња доба,
- доминантна врста активности су физичке, најчешће у комбинацији са спортско – рекреативним активностима других васитно-образовних подручја.

Осим летњих логоровања, која се најчешће организују, у неким областима, али ређе, организују се зимска логоровања.

У садашњим околностима најчешћа форма дужег боравка у природи су летовања и зимовања, о чему ће посебно бити речи. Традицију логоровања још увек следе извиђачке, скаутске и друге институције и организације (Вишњић, Јовановић, Милетић, 2004).

1.1.1 Врсте логоровања и избор места за логор

Подела логоровања може бити по више основа формалне или суштинске природе:

1. **Према локацији извођења:** речни, морски, језерски, брдско – планински, равничарски тип логоровања.
2. **Према дужини трајања:** 7-15 дана (1-2 недеље) кратка, 15-21 дан (2-3 недеље) средња, преко 21 дан (три недеље и више) дуга логоровања.
3. **Према броју (учешћу) ученика:** до 30 (мала) 1 одељење, 60-120 (средња) 2-4 одељења, преко 120 (велика) на пример, ученици старијих разреда.
4. **Према полу:** чисто женска, претежно женска, мешовита, претежно мушка, или чисто мушка логоровања.
5. **Према узрасту:** истог узраста (или приближно) ученици истих разреда, различитог узраста (хомогене, хетерогене групе).
6. **Према припадности чланству (организованим групама):** ученици школа, студенти, припадници спортског клуба, друштва (планинари, извиђачи, феријалци и др.).
7. **Према смештају:** под шаторима, ауто – приколцама, камп – кућицама, павиљонима, бунгаловима, колибама, бачијама.
8. **Према сталности:** стални (фиксни), када се за смештај користи иста локација све време логоровања, покретни (мобилни) када се логоровање одвија на више локација, најчешће код експедиција или успонских логора.
9. **Према основном програму:** на пример водени спортови и активности, спортски (кошаркашки, фудбалски камп и сл.) (Вишњић, Јовановић, Милетић, 2004).

Приликом организације логоровања мора се унапред одредити место где треба поставити логор. Одређивање места за логор мора одредити вођа на основу: намене самог логоровања, дужине боравка, задатака и начина логоровања и на основу могућности и способности учесника логоровања. Прво о чему се мора водити рачуна код избора места за логор јесте да се до њега може релативно лако стићи. Ово подразумева да постоје одређени путеви за евентуалну комуникацију са већим местима због допремања хране и воде и због брзог реаговања у случају повреда или несрећног случаја.

Важно: Добра места за логор и постављање шатора јесу: рубови шума и проплатци, у великој шуми на њеним чистинама, песковита подлога, тамо где је земљиште благо нагнуто и већа чиста пространства. Никада не дизати логор и постављати шатор: поред грмља или поред дрвећа, у кориту исушених потока, река и јама, на местима која су незаштитена од ветра, плује и пљускова (Vukotić, 1970: 11).

Следеће што је врло битно кад је у питању место за логор јесте састав тла. Тло мора бити такво да упије евентуалне падавине, значи да буде порозно и да се лако суши. Треба избегавати стеновите терене јер је немогуће или веома тешко на њима причврстити шатор.

Најидеалније место би био одређени припланак у шуми осунчан и заклоњен од ветра. Треба пазити да логор не буде постављен у подножју неке планине или тамо где евентуалне падавине могу довести до тога да набујали потоци потопе логор.

Приликом избора места за логор треба водити рачуна да у близини буде питка вода до које се може лако доћи и транспортовати. Ако је то могуће, треба се код људи који живе у близини распитати какви су временски услови у тим пределима, како често и какви ветрови дувају, да ли

има шумских животиња и које су то, јер непознавање свих ових чињеница може учинити непријатним боравак у природи.

1.1.2 Опрема за логоровање

Када се крене на дужи боравак у природу, на логоровање, мора се водити рачуна да се понесе и одговарајућа опрема како би што лакше и боље обавили логоровање. Опрема за логоровање може бити: 1) **колективна** и 2) **лична**.

Колективна је она опрема коју поседује одређена институција (организација) која организује логоровање. Оваква врста опреме се учесницима логоровања даје на коришћење за оно време док су на логоровању. У колективну опрему и најчешће спадају ствари које су скупље, имају заједничку намену, купују се једном а користе више пута.

То могу бити: опрема за смештај (шатори, вреће за спавање, подметачи, кревети, постељина), опрема за спремање хране (покретне пољске кухиње, шпорети на дрва), разне врсте алата и оруђа који су неопходни приликом логоровања, већи спортски реквизити (чамци, понтони), као и прибор и опрема за одржавање хигијене (туш кабине, умиваоници, хигијенски WC - и).

Најважнији део опреме је шатор који мора бити удобан, непромочив и да спречава продор влаге из земље, инсеката и мањих животиња. Мора да буде довољно висок, да има импрегнирано дно и место за пртљаг. Ова се опрема мора чувати и по завршетку логоровања чистити и враћати у одређене магацине како би била спремна за поновну употребу.

Слике бр. 9 Типови шатора: игло и паланка и начин подизања шатора (Фотографисао аутор, 2010. на Коритнику – Нишка бања и у Брзој Паланци на Дунаву 2005. године).

Лична опрема, је опрема сваког учесника логора посебно. Приликом припреме ове опреме сваки учесник води рачуна о томе шта ће да понесе у зависности од намене боравка. Пре поласка

организатор логоровања мора обавестити учеснике о начину одласка на логоровање, месту где се изводи логоровање и сходно томе препоручити адекватну личну опрему коју треба понети.

Предлог основни списка опреме за логоровање:

- лична аптека (прибор за прву помоћ, лична терапија),
- лична документа (лична карта, здравствена књижица или индекас),
- новац,
- одећа и обућа за боравак,
- мањи конопач (прусик),
- шибица или упаљач,
- батеријска лампа (свећа),
- прибор за јело,
- свеска и оловка (радна свеска),
- висиномер (алтметар), кривуљар и курвиметар,
- дурбин (двоглед),
- фотоапарат (видео камера),
- транзисторски радио пријемник,
- наочаре за сунце (УВ заштита),
- прибор за личну хигијену,
- прибор за чишћење и прибор за шивење,
- кесе за одпад,
- мањи спортски реквизити (лопта, бадминтон, вијаче) и
- музички инструменти (хармоника, усна хармоника, фрула, гитара).

Логор је дакле, уређено место у природи са опремом, где почињу и где се завршавају све планиране активности. У зависности од локације –места боравка (планина, река, језеро, море) и поделе логоровања (тематска, сезонска) опрема се може проширити и прилагодити самој намени и употреби.

1.1.3 Постављање логора

Простор за логор треба да је доста велики и да има довољно простора за постављање: шатора, простора за кување и чување намирница, тоалетног простора, простора за јаму за смеће, простора за спортско –рекреативне активности, простора за логорску ватру и посебно

место за огласну таблу. Пре доласка учесника логор сређују „коначари“ – појединци који одлазе раније и све припремају за несметану реализацију логоровања. Коначари на крају сваког логоровања учествују у сређивању терена и довођења у првобитно стање које је и затечено.

Слика бр. 10 Облици постављања шатора у логору.

Пре поласка на логоровање потребно је сачинити скицу терена и на њој треба тачно означити распоред шатора, распоред људи у њима, место јарбола, место за ватру, улаз у кухињу, место за питку воду, место за прање и умивање, место за огласну таблу, место за WC и друго. Постоје више начина постављања шатора а који ћемо применити зависи од конфигурације земљишта, броја људи, опреме и друго. Шатори се могу поставити у облику: **улице, стреле, круга, полукруга, потковице** и на други начин.

1.1.4 Уређење логора

После доласка на место где ће се логоровати и постављања шатора мора се уредити логор. Под уређењем логора подразумева се одређивање (целина) места за кухињу, места за WC, одређивање места за: **логорску ватру, огласну таблу, за заставу, спортска дешавања** и остало.

Место за **кухињу** треба бити у непосредној близини постављених шатора, а пожељно је и близу воде за пиће (извор, чесма). Важно је да се сви облици хране и припремање јела врше на истом месту. Храну никако не треба носити у логор јер може привући змије, мраве или неке друге животиње.

У близини наше кухиње треба ископати јаму у коју ће се бацати отпадни материјал и остаци хране. Јаму по завршетку логоровања треба затрпати. На другом крају логора, такође на одређеној удаљености, морају се ископати септичке јаме и поставити WC-и (латрине). Ако су учесници логоровања особе оба пола онда се морају припремити два WC-а чији ће улази бити одвојени или окренути супротно један од другог. Постављени WC-и (латрине) се током логоровања морају користити, а по завршетку се требају растурити а септичке јаме затрпати земљом.

Следеће што се мора тачно одредити јесте место где ће се увече одвијати одређене културно – забавне и друге активности око логорске ватре и оно може бити у средини логора или у непосредној близини. На том месту треба поставити и **огласну таблу** (слика десно) на којој ће бити истицана одговарајућа обавештења и заповести током логоровања.¹

¹ Фотографије приложио Одред извиђача „Вожда Карађорђе“ из Ниша.